

המשך פעילויות בעקבות הסיפור - עצים מצפים לגשם

מאת: רקפת זיו-לי
 איורים: נעה מישקין
 הוצאה: עם עובד
 קבוצת גיל: כיתה ב'

שְׁלוֹב הַסֵּפֶר

מיני הדרכה על הספר לצוות

שִׁיחָה

זיכרונות ילדות

חבריו של הסבא בסיפור מספרים לנכד על הילד שסבו היה. שתפו גם אתם את ילדיכם ספרו על הילדים שהייתם, מה אהבתם לעשות, למה אתם מתגעגעים, ושתפו בתמונות מילדותכם. כדאי גם לשאול את הילדים: מה הייתם מספרים על עצמכם כילדים צעירים יותר? איזה זיכרון משמח או מרגש במיוחד יש לכם מפעם?

שִׁמְע

האזינו לסיפור "עצים מצפים לגשם"
 האזינו לסיפור "עצים מצפים לגשם" בהסכת של ספריית פנימה. מומלץ להחזיק בספר בזמן ההאזנה.

שיר מארץ הילדות

בהשראת הסיפור תוכלו להכיר לילדיכם שירים שמזכירים לכם את ילדותכם, את המשפחה או את המקום שבו גדלתם, להאזין יחד ולשאול: האם גם לכם יש שירים שמזכירים לכם דברים?

"בואנוס דיאס"

כשסבא ואבא משוחחים בלדינו הילד מרגיש שהם מפליגים יחד לארץ רחוקה. כמה מרגש להבין, לדעת ולהגות מילים בשפה שאינה מוכרת לנו. לאורך הספר שלובים מילים וביטויים בשפת הלדינו; תוכלו לחזור אל הסיפור בחיפוש אותן מילים לנסות להגות אותן יחד ולחפש את פירושן.

פינטרסט

[שירים, יצירות ועוד הפתעות מחכים לכם בפינטרסט של ספריית פיג'מה.](#)

הלאדינו - השפה של יהודי ספרד - רקע

הלאדינו (Ladino, סְפִינְוֹלִית) היא שפה ספרדית-יהודית ונחשבת לאחת משפות היהודים. מקורה בקהילת יהודי ספרד בימי הביניים, אשר לאחר שגורשה ב-1492 הוזמנה על ידי הסולטאן להצטרף לקהילות היהודיות באימפריה העות'מאנית. עם ההגירה לשם הביאו איתם המגורשים את הלאדינו, המערבת עברית וספרדית ונכתבת באותיות עבריות או בכתב רש"י, והנחילו אותה לקהילות שאליהן הצטרפו.

חיזוק הקשר הרב-דורי וחישיפה לתרבויות שונות

זיכרונות ילדות הם חלק חיוני מהזהות האישית. הם מתברים בין העבר להווה ומסייעים לנו להעמיק את ההיכרות עם עצמנו ועם אחרים. הקשר עם סבא ² הילד בסיפור מתארח אצל סבו בחופשות ובסופי שבוע, ויש להם קשר אמיץ. הפעם הנכד זוכה להכיר צד נוסף של סבו ולהרגיש קרוב אליו מתמיד. בזכות המפגש עם חבריו של הסב ובזכות הרגע שהוא חולק איתם בשירה שמציפה אצלם זיכרונות ילדות מمولדתם, הנכד השובב והנמרץ פוגש את הילד השובב והנמרץ שגם סבו היה. תוכלו לשלב את הספר במערך לחיזוק הקשר הרב-דורי שבו התלמידים ייחשפו לזיכרונות ילדות מהדור המבוגר שבא מתרבויות שונות ויתודעו אליהם. תוכלו לשלב את הספר גם בהקשר של יום המשפחה. בעקבות הסיפור אפשר להזמין לכיתה סבים וסבתות שיספרו זיכרונות מילדותם. אפשר גם לבקש מהתלמידים לראיין את הסבים והסבתות ולהציג לפני הכיתה ביטוי, שיר, תמונה או סיפור ילדות שלהם. אפשר לתעד חוויה משותפת או לכתוב סיפור על ביקור שכותרתו תהיה "מה עשינו יחד?".

קריאה

איך כדאי לקרוא?

כדאי לקרוא את הסיפור בקבוצות קטנות כשלכל ילד עותק משלו. כך יתאפשר לכל תלמיד להתבונן באיורים, לעקוב אחר המתרחש ולהעצים את חוויית הקריאה.

קריאה חוזרת מילים זרות מעוררות את סקרנותם של ילדים, והם אוהבים לשמוע מילים בשפות שאינן מוכרות להם. משום כך, לאחר קריאה ראשונה ברצף ניתן לקרוא את הסיפור שוב, והפעם להתעכב על המילים והביטויים בלאדינו, לנסות להגות אותם יחד ולהבהיר את פירושים.

שיחה

על מה נשוחח בכיתה?

לאחר הקריאה כדאי לשאול שאלות הבנה:

"מתי הילד מגיע לבקר את סבא?"

"באיזו שפה סבא ואבא מדברים?"

"למה הנכד מחכה במיוחד כשהוא מגיע לביקור אצל סבא?"

"איך הנכד מבלה עם סבא?"

"את מי סבא ונכדו פוגשים בדרך לים?"

"מה סבא מספר לנכדו?"

"מה כוכבה מספרת לילד על סבו?"

"מה קורה בים, כשהחבר מתחיל לנגן והגשם מתחיל לטפטף?"

"מה קורה בסוף הסיפור?"

מנגינת הגעגוע מְשַׁבֵּב וְהֵילֵד צוֹפִים בְּתַחֲזִית, סבא עוֹצֵם עֵינָיו וּמֵאִזֵּן לִמְנַגִּינָה. כֵּאֵן תּוֹכְלוּ לִשְׂאוֹל:

"למה סבא מתרגש מהמנגינה? מה היא מעוררת בו?"

"גם לכם יש מנגינות או שירים שמזכירים לכם כל מיני דברים?"

"אילו זיכרונות מיוחדים יש לכם מפעם?"

מומלץ להשמיע לתלמידים שיר או מנגינה שמעלה בכן, המורות, זיכרונות, לשתף בהם את התלמידים ולעודד אותם לשתף בזיכרונות שלהם.

אפשר לחלק את תלמידי הכיתה לקבוצות קטנות ולשאול:

"מה, לדעתכם, אפשר לעשות כשמתגעגעים?"

"למה בילדותכם הצעירה יותר אתם מתגעגעים? אולי למאכל? לגננת? למקום? ואולי לארץ אחרת שחייתם בה פעם?"

קשר משפחתי? אפשר לחלק את תלמידי הכיתה לקבוצות קטנות ולבקש מהתלמידים לשתף בחוויות ובסיפורים.

ניתן לשאול:

"כיצד אתם נוהגים לבלות עם סבא וסבתא או עם בני משפחה מבוגרים אחרים?"
"אילו דברים אתם נהנים לעשות עם סבא וסבתא או עם בני משפחה מבוגרים אחרים?"
"האם גם לכם יש כינוי בעברית או בשפה אחרת?"
"האם גם סבא וסבתא שלכם מדברים בשפה נוספת? איזו?"

חקר

והתחזית למחר

בהשראת הסיפור תוכלו לחקור מהי תחזית, ולשאול:
"למה אנו זקוקים לתחזית?"
"אילו תחזיות יש?"
"איך קוראים לאנשים שעוסקים בחיזוי מזג האוויר?"
"אילו נתונים הם יודעים לחזות?"

אפשר לצפות בסרטונים של תחזיות מזג אוויר שונות ולהשוות ביניהן.

אפשר להתוודע לסמלים השונים, לנסות לקרוא אותם לפני שהתמונה על המרקע או על הצג מתחלפת ולהקשיב למנגינות ברקע.

אפשר לעקוב אחר תחזית מזג האוויר באמצעי התקשורת השונים ולרכז את המידע בטבלה שבועית בכיתה או לתת לתלמידים לבדוק בעצמם את מזג האוויר על פי מראה השמיים, לבדוק טמפרטורה בעזרת מדחום מתאים, לבדוק את מצב הרוח ועוד.

מה תרצו שתהיה התחזית היום?

מושג? שמש? סוער? כל תלמיד ותלמידה יכולים ליצור ולצייר את התחזית שהיו רוצים להיום.

שפה, קול ודמיון

תוכלו לערוך פעילויות משעשעות בהשראת הדימויים שבסיפור

משחק קולות ותיאורים:

"לכוכבה יש קול של הרים מושלגים, ולסבא קול נמוך כל כך, כמו ים המלח." הציגו לפני תלמידים תמונות או סרטונים של הרים מושלגים ושל ים המלח ובקשו מהם להתאים בין התמונה או הסרטון לתיאור בספר.

בהמשך ניתן להשמיע לתלמידים קולות שונים, צלילים או מנגינות ולבקש מהם לנסות לדמיין ולתאר כמו מה הם נשמעים להם.

יוצאים החוצה "והים נראה עכשיו כמו חיה גדולה שלא מצליחה לשבת בשקט" כשהילד מתאר את הים, הוא בוחר בדימוי שנובע מעולמו הפנימי, שהרי גם הוא משתדל להיות בשקט ולא לקפץ ולתופף על כל דבר שהוא נתקל בו בדרך.

ניתן לבקש מהתלמידים להצטייד במחברת ובכלי כתיבה ולצאת בקבוצות קטנות אל חצר בית הספר, ושם לאפשר להם להשתהות, להביט בעננים ולדמיין כמו מה העננים נראים.

ספרים נוספים על קשר בין-דורי

תוכלו להכיר לתלמידים ספרים נוספים העוסקים בסבא וסבתא, כמו:

"[סבא סביח](#)" / תמי שם-טוב

"[מסרגות הפלא של סבתא](#)" / עינת א' שמשוני

"[המעיל של סבתא](#)" / מרים רות

"המכונה" | / ארז חדד
"שקית של געגוע" / רות קלדרון

שמע

האזנה לשיר "עצים מצפים לגשם"
"עצים מצפים לגשם" הוא שיר אהבה יהודי-ספרדי. האזינו לביצוע מרגש של השיר.

www.pjisrael.org עוד פעילויות באתר ספריית פיג'מה